

တရားဥပဒေ

ရေငါးခြည်သန်းလေပြီလား

ကိုမောင်စံသိန်း (ဗိုလ်ချုပ်ရှာ)

ဥပဒေနှင့်မကင်းသူများ၊

ဥပဒေပညာလိုက်စားသူများအတွက်

ဥပဒေ၏ သုတ၊ ရသစုံကို စိစားတင်ပြထားပါသည်။

၂၇-၁၀-၂၀၁၂ နေ့ထုတ်ဂျာနယ်မှာ “စာရေးဆရာကျော်ကျော်” ရဲ့ “ယုံကြည်ချက်ကြောင့် အင်းစိန်နှင့် သာယာဝတီထောင်မှာ ၁၀ နှစ် အကျဉ်းကျခံခဲ့ရသူ ဦးကျော်တင့်ပြောပြတဲ့ ဘုရားကြိုက်၊ နတ်ကြိုက်တရားသူကြီးနှင့် တရားစီရင်မှုအကြောင်း” စာလေးတစ်ပုဒ် ဖတ်လိုက်ရပါတယ်။

သူ့စာက ဒီလိုပါ။

မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ တရားစီရင်ရေး ဥပဒေမဏ္ဍိုင်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး ပြည်သူတွေကြားထဲမှာ ၊ မီဒီယာ တွေကြားထဲမှာ တစ်ချိန်က တဖွဖွပြောရလောက်တဲ့ အထိ ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်တဲ့ တရားသူကြီး များ ရှိခဲ့ဖူးပါသည်။ ။ ဘယ်သူမျှန်နာမှ မကြည့်တဲ့ တရားသူကြီးတွေကြောင့် ပြည်သူတွေရဲ့ ဘဝလည်း လုံခြုံတယ်။ ပြည်သူတွေကလည်း လေးစားကြည်ညိုတတ်ကြပါတယ်။

အဲဒီလို လေးစားကြည်ညိုစရာကောင်းတဲ့ တရားသူကြီး မြန်မာတရားစီရင်ရေးမဏ္ဍိုင်မှာ အထင်အရှားရှိခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၈၉ ခုနှစ်မှာ ယုံကြည်ချက်ကြောင့် အင်းစိန်ထောင်နှင့် သာယာဝတီ ထောင်မှာ (၁၀)နှစ် အကျဉ်းကျခံရသူ မြန်မာနိုင်ငံ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများ အဖွဲ့ချုပ် ကော်မတီဝင် ဦးကျော်တင့်က ၎င်းကြုံတွေ့ခဲ့ရတဲ့ ကြည်ညိုစရာကောင်းသော တရားသူကြီးတစ်ယောက် အကြောင်းကို နှောင်းလူများ စံနမူနာပြုနိုင်ရ

န် ယခုလို ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ။

“ကျွန်တော်တို့ ၁၉၈၉ ခုနှစ်မှာ အဖမ်းခံခဲ့ရပြီး ကျွန်တော်တို့ ကို အင်းစိန်ထောင်ဘူးရှေ့မှာ အထူးတရားရုံးဖွင့်ပြီး အရေးတော်ပုံကာလ အတွင်း အမှုတွေ၊ နိုင်ငံရေးမှုတွေကို ရုံးတင်စစ်ဆေး အမိန့်ချခဲ့တာပါ။ ကျွန်တော် ကြုံတွေ့ခဲ့ရတဲ့ လေးစားရတဲ့ တရားသူကြီးက ဦးစိန်အောင် ပါ။ ကျွန်တော်တို့ ကို ရုံးထုတ်စဉ် မိသားစုက ထမင်းလာပို့ပါတယ်။ ဒါ ပေမဲ့ လက်ထိတ်ကို ဖြုတ်မပေး တော့ ထမင်းစားရတာ အတော်ဒုက္ခ ရောက်နေတယ်။ အဲဒီမှာ ပဲ ကျွန်တော်တို့ ကို စစ်ဆေးတဲ့ တိုင်း တရား သူကြီး ဦးစိန်အောင်က . . .”

“ဟေ့ . . . မင်းတို့ တွေ ဗမာလူမျိုးတွေ မဟုတ်ဘူး လား။ လုပ်ရဲရင် ခံရဲတယ် မဟုတ်လား။”

လို့ ကျွန်တော်တို့ ကို လှမ်းမေးပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ကလည်း . . .

“ဟုတ်ကဲ့ပါ တရားသူကြီး”

လို့ ပြောလိုက်တဲ့ အခါမှာ တိုင်းတရားသူကြီး ဦးစိန်အောင်က ရဲအ ရာရှိကို . . .

“သူတို့ တွေကို လက်ထိတ်ဖြုတ်ပေးလိုက်ပါ။ လွတ်လွတ်လပ်လပ် ထမင်းစားပါစေ။ ငါ အားလုံး တာဝန်ယူတယ်”

လို့ လှမ်းပြောလိုက်တော့မှ ကျွန်တော်တို့ ကို လက်ထိတ်တွေ လာဖြုတ်ပေးပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ကိုလည်း တိုင်းတရားသူကြီးဦးစိန်အောင် က

“မင်းတို့ တွေထဲမှာ ဥပဒေအရ တကယ်ငြိစွန်းတဲ့ သူကတော့ ဥပဒေ အရ အရေးယူခြင်းခံရ မယ်။ ဥပဒေအရ မငြိစွန်းရင်တော့ ငါက လွှတ်

ပေးမှာ ပဲ။ အဲဒါကိုတော့ မင်းတို့ ယုံကြည်ကြ”

ဆိုပြီး ပြောပါတယ်။ စွဲချက်တင်ပြီး စစ်ဆေးတဲ့ အခါမှာ တချို့ အမှုနဲ့ မပတ်သက်တဲ့ လူတွေကို ပါ စစ်ထောက်လှမ်းရေးက ဖမ်းလာတာကို တွေ့ရတယ်။ အမှုစစ်တော့ ဥပဒေနဲ့ မငြိစွန်းတဲ့ သူတွေ ကိုလည်း မဆိုင်တဲ့ ပုဒ်မတွေ တပ်ထားခြင်းက ပယ်ဖျက်ပေးခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလို မှန်ကန်မျှတတဲ့ တရားသူကြီးမျိုး ကျွန်တော်တို့ တွေ့ခဲ့ပါတယ်။ ကြုံခဲ့ပါတယ်။

မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ တရားစီရင်ရေးမှာ လည်း အမှန်တကယ် ဒီလိုသမာသမတ်ရှိတဲ့ ၊ ဥပဒေအတိုင်း လုပ်တဲ့ တရားသူကြီးတွေ ရှိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကံဆိုးချင်တော့ တိုင်းတရားသူကြီးဦးစိန်အောင် ရုံးတင်စစ်ဆေးပြီး အပြစ်မရှိလို့ လွှတ်လိုက်တဲ့ သူတွေကို ထောက်လှမ်းရေးတွေက ရုံးရှေ့မှာ တင်ပဲ ပြန်ဖမ်းခဲ့ပါတယ်။

နောက်တော့ အထူးစစ်ခုံရုံးတွေ ပေါ်လာတယ်။ စာအိတ်အမိန့်တွေ ခေတ်စားလာတယ်။ စာအိတ်အမိန့်တွေနဲ့ ပဲ ထောင်ကျခဲ့တဲ့ သူတွေ များတယ်။ အဲဒီအထဲမှာ ကျွန်တော်လည်း ပါခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်တို့ ကို ရုံးတင်စစ်ဆေးပြီး အပြစ်မရှိလို့ လွှတ်ပေးခဲ့တဲ့ တိုင်းတရားသူကြီးဦးစိန်အောင် ကလည်း နယ်ကို ရွှေ့သွားတယ်လို့ ကြားတယ်။ အဲဒီ အထူးစစ်ခုံရုံးက တိုင်းတရားသူကြီး ဦးစိန်အောင် စစ်ဆေးပြီး အပြစ်မရှိလို့ လွှတ်လိုက်တဲ့ သူတွေကို အမှုစီရင်ပြီး ထောင်ပြန်ချပါတယ်။ အဲဒီ အဖြစ်အပျက်မျိုး ကိုလည်း ကျွန်တော် ကြုံတွေ့ခဲ့ရတယ်။

ကျွန်တော့်ဘဝမှာ အဲဒီလို တရားဓမ္မနဲ့ ညီတဲ့ ၊ ဥပဒေနဲ့ ညီတဲ့ တရားသူကြီး ဦးစိန်အောင်ကို ကျွန်တော် အရမ်းလေးစားသွားတယ်။ ခုချိန်ထိ ခဏခဏ သတိရလျက်ရှိနေဆဲပဲ။ လောကမှာ အဲဒီ တရားသူကြီး ရှိချင်လည်း ရှိနေဦးမယ်။ ဘယ်ရောက်နေမှန်း ကျွန်တော်မသိလို့ ။ သိသွားရ

င်တော့ ကန်တော့ချင်သေးတယ်။ ကျွန်တော်တို့ အမှုမစစ်ခင် အမှုတစ်ခု ကိုလည်း အဲဒီတရားသူကြီး ဦးစိန်အောင်ပဲ စစ်တယ်။ တရားခံလို့ စွပ်စွဲ ခံရတဲ့ မိန်းကလေးဘက်က ရှေ့နေရောက်မလာဘူး၊ မိန်းကလေးက မျက်နှာငယ်ငယ်လေးနဲ့ ဒီမှာ ပဲ တိုင်းတရားသူကြီး ဦးစိန်အောင်က ...

“မင်း ဘာနဲ့ ဘွဲ့ရထားတာလဲ”

လို့ အဲဒီမိန်းကလေးကို မေးတယ်။ ရူပဗေဒနဲ့ ဘွဲ့ရထားတာလို့ အဲဒီ မိန်းကလေးက ဖြေတယ်။

“မင်းသင်ထားတဲ့ ရူပဗေဒဘာသာမှာ နှိုင်းရမည့်သဘောတရားကို သင်ထားရတယ် မဟုတ် လား။ သင်ထားတယ်ဆိုရင် မင်းကိုယ်တိုင် ပြန်လှန်မေးခွန်းမေးပါ။ ဥပဒေဆိုတာ အဲဒီသဘောပါပဲ”

လို့ တရားသူကြီးခုံပေါ်က လှမ်းပြောတာကို ကြားခဲ့ရတယ်။ ဆိုလိုချင်တာက ကျွန်တော့်ဘဝ မှာ အမှတ်တရအဖြစ်ဆုံး တရားသူကြီး၊ အကြောင်းတိုက်ဆိုင်တိုင်း ခဏခဏ သတိရနေမိတဲ့ တရား သူကြီး ဦးစိန်အောင်လို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတွေ တရားစီရင်ရေးမဏ္ဍိုင်မှာ အများကြီးပေါ်ထွက် လာပြီဆိုရင် ပြည်သူတွေလည်း ယုံကြည်မယ်၊ အားကိုးမယ်၊ ဥပဒေဆိုတာ ငါတို့လိုပြည်သူတွေကို ကာကွယ်ဖို့ ရေးဆွဲထားတာပဲလို့ မှတ်ယူ သွားကြမယ်။

“အခု တရားစီရင်ရေးမဏ္ဍိုင်ကတော့ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်လည်း ပြောထားတာပဲ။ ၈၈ နောက်ပိုင်း စာရိတ္တ၊ သတ္တိကအစ အတော်ယိုင်နဲ့ သွားတာကို ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံချစ်စိတ်နဲ့ အားလုံး ပေါင်းပြီး ကြိုးစားရင်တော့ တရားစီရင်ရေးမဏ္ဍိုင်ဟာ ပြန်လည်ထူမတ်လာနိုင်ဖွယ် ရှိပါတယ်”

လို့ ယုံကြည်ချက်ကြောင့် အကျဉ်းသားများ အဖွဲ့ချုပ် ကော်မတီဝင်

“ဟုတ်ကဲ့ပါ . . . ဥက္ကဋ္ဌကြီး”

“ရဲရင့်အောင်ရှိလား”

သူတို့ အဖွဲ့ထဲမှာ ပါလာတဲ့ အရပ်ဝတ်နဲ့ လူတစ်ယောက်က မေးတယ်။

“ဟုတ်ကဲ့ . . . သားလေး အထဲမှာ ရှိပါတယ်”

ထရုံကာထားတဲ့ ခြေရင်းခန်းထဲက သမီးနှစ်ယောက်လည်း နိုးပြီပေါ့ ။ သူတို့ လည်း အိမ်ရှေ့ ခန်းကို ထွက်လာကြတယ်။ ခေါင်းရင်းခန်းထဲက ဒေါ်တင်မြယောက်ျား ဦးလူတင်လည်း ချောင်းတဟွတ်ဟွတ်နဲ့ ထွက်လာတယ်။

“အဟွတ် . . . အဟွတ် . . . ဘာကိစ္စများ ရှိလို့ လဲဗျာ”

“ရဲရင့်အောင် . . . ရှိလား”

ယခင်မေးတဲ့ သူကပဲ မေးတယ်။

အဲဒီအချိန်မှာ အိမ်အလယ်မှာ ဝါးလေးတွေယက်ပြီး ဝါးတန်းလေးတွေနဲ့ လုပ်ထားတဲ့ ထပ်ခိုး လေးပေါ်က ဝါးတန်းတိုင်လေးကို တွယ်ပြီး ဆင်းလာတယ်။

“ရဲရင့်အောင်က ကျွန်တော်ပါ”

ရဲရင့်အောင်ကို မေးနေတဲ့ လူနဲ့ အတူ ရပ်ကွက်ဥက္ကဋ္ဌဦးတင်ဦး၊ ရပ်ကွက်အဖွဲ့ဝင်နှစ်ယောက်၊ ပခုံးပေါ်မှာ အပွင့်တစ်ပွင့်ပါတဲ့ ရဲတပ်သားတစ်ယောက်၊ ရဲသားနှစ်ယောက်တို့ အိမ်ရှေ့ခန်းကျဉ်း ကျဉ်းလေးထဲ အကုန်ရောက်နေကြပြီ။ အိမ်ပေါ်မှာ ဖိနပ်တွေတော့ သူတို့ စီးထားလျက် ယခင်မေးသူ ကပင် . . .

“ညီလေးက ရဲရင့်အောင်လား”

“ဟုတ်တယ်”

“ညီလေးကို မေးစရာလေးရှိလို့ အစ်ကိုတို့ နဲ့ ခဏလိုက်ခဲ့ပါ”

“ကျွန်တော့် . . . ကျွန်တော့်သားမှာ ဘာအပြစ်ရှိလို့ လဲဗျာ၊ အဟွတ် အဟွတ် . . .”

အဖေလုပ်သူက တောင်းပန်တိုးလျှိုးသံနဲ့ မေးတယ်။

“သူ့ကို မေးစရာလေးရှိလို့ ပါ။ ဘာမှ စိတ်မပူပါနဲ့ ။ ခဏလေးပါ။ အိမ်ကို ပြန်ပို့ပေးပါမယ်”

ယခင်သူကပင် ပြောရင်း၊ ရဲရင့်အောင်ကို လက်ထိတ်ခတ်လိုက်ပြီး သား။

“သား . . . သား . . . ဘယ်လိုဖြစ်တာလဲ . . . သားရယ်၊ ကျုပ်သားလေးကို မဖမ်းကြပါနဲ့ ရှင် . . . ဟီး . . . ဟီး . . . ဟီး . . .”

“မောင်လေး . . . မောင်လေး . . . ကျန်းမာရေးကို ဂရုစိုက်နော်”

“အစ်ကိုကြီး . . . အစ်ကိုကြီး . . . အစ်ကိုကြီး . . . ဟီး . . . ဟီး . . . ဟီး”

ရဲရင့်အောင်ရဲ့ အမေ၊ အစ်မနဲ့ ညီမလေးတွေရဲ့ ငိုသံဟာ ငရဲပြည်က ငရဲအိုးပွက်သံလို ဆူညံ သွားပေမယ့် အိပ်မောကျနေတဲ့ ညရဲ့ အမှောင်ရိပ်မှာ အိမ်ဘေးကလူတွေတောင် သိပ်မသိလိုက်ရပါ ဘူး။

ရဲရင့်အောင်ကတော့ လက်ထိတ်တန်းလန်းနဲ့ လမ်းပေါ်မှာ အသင့်စောင့်နေတဲ့ ကားကလေး ပေါ်မှာ ပါသွားရှာပြီ။

တစ်လလောက် ဘယ်မှာ ဖမ်းထားမှန်းလဲမသိ၊ မိသားစုကလည်း မ

သိရ၊ မိသားစုနဲ့ လည်း အဆက်အသွယ်မရ၊ ငိုပေဦးတော့ . . .
ဒေါ်တင်မြ၊ အစ်မနဲ့ ညီမ။

တစ်လလောက်ကြာတော့ အင်းစိန်အထူးတရားရုံးမှာ ရုံးတင်တယ်
ဆိုတဲ့ အသံကို ကြားရ တယ်။ အဖေဦးလူတင်ကတော့ ကျန်းမာရေးမ
ကောင်းတော့ လိုက်မလာနိုင်ပေ။ အမေ၊ အစ်မနဲ့ ညီမလေးကတော့
လာတွေ့ကြတယ်။ တွေ့ရတာကလည်း မဝတဝ၊
အစောင့်အကြပ်တွေကြားထဲမှာ ဆိုတော့ လူယောင်ကိုမြင်ရတာက ပျပျ
။

နာမည်ကသာ ရဲရင့်အောင်။ လူရုပ်က ညိုမှောင်ပြီး ချည့်နဲ့ ယောင်
ယမ်း အားအင်ကုန်ခမ်းနေ တဲ့ ပုံ။ ရဲရင့်အောင်ရှေ့မှာ မငိုမိအောင် အား
တင်းထားကြပေမယ့် သူတို့ မျက်လုံးတွေကကျနေတဲ့ သွေး မျက်ရည်
တွေကို ရဲရင့်အောင် မြင်နေရတယ်။

ရုံးတော်မှာ သိပ်ကြာကြာ မစစ်လိုက်ရပါဘူး။ ရဲရင့်အောင်ရဲ့ ဝန်ခံချ
က်တွေ၊ စာရွက်စာတမ်း အထောက်အထားတွေ၊ ဓာတ်ပုံအထောက်အ
ထားတွေကြောင့် ငြင်းမရအောင် အပြစ်ရှိတယ်ဆိုပြီး ထောင်ဒဏ် (၄၅)
နှစ် နှစ်ရှည် ထောင်ဒဏ်ချလိုက်တယ်။

လာခေါ်သွားတုန်းက ခဏပါလို့ ပြောသွားတာ။ အဲဒီခဏက (၄၅) နှစ်
ကြီးတောင်ပါလား။ ငိုပေဦးတော့ ဒေါ်တင်မြ၊ အစ်မနဲ့ ညီမ။

★

စစ်ခုံရုံးက တရားဥပဒေနဲ့ အညီ စီရင်ဆုံးဖြတ်ပြီးတော့ ချလိုက်တဲ့
ထောင်ဒဏ်တွေကလည်း ပလူပျံနေတာပဲ၊ အဲဒီရုံးမှာ . . .

“ဝန်ခံရင် သုံးနှစ်”

“ဝန်မခံရင် ဆယ်နှစ်”

ဆိုတဲ့ အသံတွေလည်း အတော်ဆူဆူညံညံ ထွက်နေတယ်။

တစ်ခါတည်း လူတွေဟာ ကြောက်ပြီး ငြိမ်ဝပ်ပိပြားနေတော့တာပဲ။
ဒါကြောင့်လည်း ...

“တရားဥပဒေဆိုတာ မရှိဘူးလား”

“ဘယ်မှာ လဲ တရားဥပဒေ”

“ဘယ်မှာ လဲ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး”

“ဘယ်မှာ လဲ တရားခံတစ်ယောက်ရဲ့ ခုခံချေပခွင့်”

“ဘယ်မှာ လဲ လူအခွင့်အရေး”

“ဘယ်မှာ လဲ အမှန်တရား” စသည့်စသည့် မေးခွန်းများကို မကျေမ
နပ် မေးမြန်းမှုတွေ ပေါ်ထွက်ဆူညံလာခဲ့ပါတယ်။

*

ဒီမေးခွန်းကို ဖြေဖို့ အဖြေက ရှိပါတယ်။

ပြဋ္ဌာန်းထားတဲ့ ဥပဒေတွေရှိပြီးသားပါ။

သက်သေခံဥပဒေပုဒ်မ ၂၄မှာ ပြဋ္ဌာန်းထားတာက ...

“ရာဇဝတ်မှုတစ်ခုတွင် တရားခံတစ်ဦးက ဖြောင့်ဆိုခြင်းမှာ ၎င်းပေါ်
တွင် စွပ်စွဲချက်နှင့် ပတ်သက်၍ အခွင့်အာဏာရှိသူ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးက
သွေးဆောင်ခြင်း၊ ခြိမ်းခြောက်ခြင်း၊ ကတိပြုခြင်း ကြောင့်
ဖြောင့်ဆိုခြင်းဖြစ်၍ တရားခံသည် အမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အကျိုးတစ်စုံတစ်
ရာ ခံစားရမည် သို့မဟုတ် လောကီအန္တရာယ်တစ်ခုခုမှ ကင်းလွတ်မည်

ဟု ထင်မြင်နိုင်ရန် သင့်လျော်သော အကြောင်း ရှိသည် ဟု ၊ တရားရုံးက သတ်မှတ်လျှင် တရားခံ၏ ဖြောင့်ချက်သည် စပ်ဆိုင်ခြင်းမရှိ”

ဟု ဆိုထားပါတယ်။

ဆိုလိုတာက အခွင့်အာဏာရှိသူတစ်ဦးက ခြိမ်းခြောက်လို့ ၊ သွေးဆောင်လို့ ၊ ဘာလုပ်ပေးမယ်၊ ညာလုပ်ပေးမယ်နဲ့ ကတိထားလို့ ပြောဆို ဝန်ခံရတဲ့ အချက်တွေဟာ တရားရုံးမှာ သက်သေခံအဖြစ် အသုံးမပြုနိုင်ဘူးလို့ ဆိုထားတာပါ။

အခွင့်အာဏာရှိသူ (person in authority) ဆိုတာကို ၁၉၆၅ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံ တရားစီရင် ထုံးတရားရုံးချုပ် စာမျက်နှာ ၁၈၅မှာ ဒီလိုတောင် စီရင်ဆုံးဖြတ်ထားပါတယ်။

သူကြီးသည် ရာဇဝတ်မှုတစ်ခုနှင့် ပတ်သက်၍ ရဲကိုကူညီသည့်အနေနှင့် အယူခံတရားလိုများ အား . . .

“တိုက်ပိုင်လာမှ ပေါ်ရင် မကောင်းဘူး။ မင်းတို့ ဟုတ်ရင် ရိုးရိုးဝန်ခံကြ”

ဟု ပြောပြီး ဝန်ခံလျှင် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်နဲ့ ပါချင်ပါမယ်။ ဖော်ကောင်လည်း ဖြစ်နိုင် တယ်။

ဟူ၍ လည်း ပြောပြန်သဖြင့် အယူခံတရားလိုများက ထုတ်ဖော်ပြောပြကြောင်း ထွက်ဆိုချက် ရှိရာ ၎င်းဖြောင့်ချက်မျိုးသည် သက်သေခံအဖြစ် စဉ်းစားနိုင်၊ မစဉ်းစားနိုင်ကိစ္စ ပေါ်ပေါက်ခဲ့လေ သည်

။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ သက်သေခံဥပဒေပုဒ်မ ၂၄ အရ “အာဏာပိုင်ဆိုသူ တွင် ရွာသူကြီးများ လည်း အကျုံးဝင်ပါဝင်ကြောင်း စီရင်ထုံးများ တွေ့ရ

သည် ။”

အေသင်နှင့် ဘုရင်ဧကရာဇ် 15-criminal law Journal, p. 681 ကို
ညွှန်းသည် ။ ထို့ပြင် ယခုအမှုမှာ ကဲ့သို့ ခြိမ်းခြောက်၍ တစ်တန်၊ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ရနိုင်သည် ဟု သွေးဆောင်ရယူခဲ့ သည့် ဖြောင့်ချက်မျိုးမှ သက်သေခံပုဒ်မ (၂၄) ၏ ဥပဒေပညတ်ချက်နှင့် ငြိစွန်းနေသည် ။

ဇီတနှင့် အများ နှင့် ဘုရင်ဧကရာဇ် 18-criminal law Journal, p. 10
6 ကို ရည်ညွှန်းသည် ။

ထ ပ် မ ဆုံးဖြတ်ချက် ။ ။ သူကြီးထံ၌ ထိုသို့နောက်နေ့တွင်
တရားသူကြီးပေးခဲ့သော ဖြောင့် ချက်သည် သက်သေခံပုဒ်မ ၂၀ အရ လက်ခံစဉ်းစားနိုင်သည့် ဖြောင့်ချက်မျိုးမဟုတ်ဟု ဆုံးဖြတ်ထား ခဲ့ဖူးပါတယ်။

ဒါတင်မကသေးဘူး အဲဒီပုဒ်မမှာ “တရားရုံးက တင်ပြလျှင် (appears the count) ဆိုသော စကားကို အသုံးပြုထားသည် ။ ဤသို့ အသုံးပြုထားခြင်း၏ အကြောင်းအရင်းမှာ သွေးဆောင်ခြင်း၊ ခြိမ်းခြောက်ခြင်းစသည် တို့ ကို သာမန်သက်သေခံချက်များကဲ့သို့ ထင်ရှားစွာပြသရန် (prove) မလိုဘဲ တရားရုံးက ထင်မြင်ရန်လက္ခဏာ (appear) ဖြစ်လျှင် လုံလောက်ပြီဟု ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်း ဖြစ်သည် ” ဟု သုံးသပ်ဆုံးဖြတ်ထားပါသည် ။

တရားခံတစ်ယောက်ကို တရားစွဲတင်လာတဲ့ အမှုရဲ့ အခြေအနေ အနေအထားအရ တရားခံကို ခြိမ်းခြောက်ထားလား၊ သွေးဆောင်ထားလား၊ ညှင်းပန်းနှိပ်စက်ထားလားဆိုတာ တရားရုံး၏ ဆင်ခြင်တုံတရားအရ မသိနိုင်ပေဘူးလား၊ ပညာရှိမျက်စိပဲ၊ အပွေးမြင် အပင်သိရမှာ ပေါ့၊ မသိ ကျိုးကျွံပြုထားရင်တော့လည်း မတတ်နိုင်ဘူးပေါ့။ တရားဥပဒေ၊

တရားဥပဒေ၊ အဲဒီဟာမျိုးတွေ ရှိတတ်လွန်းလို့။

ဥပဒေက ဒီလိုတောင် တားမြစ်ထားပါတယ်။

သက်သေခံပုဒ်မ ၂၅ မှာ . . .

“ရဲအရာရှိပေးသော ဖြောင့်ချက်ကို သက်သေခံတင်ပြခြင်းမပြုရ”
လို့ ဆိုထားပါတယ်။

ရဲထံပြောကြားတဲ့ စကားတွေဟာ ဘယ်လိုစကားမျိုးတွေဖြစ်မလဲ၊
တရားရုံးက ပညာရှိ တရားသူကြီးတွေ မပြောနဲ့ သာမန်အရပ်သားတွေ
တောင် ခန့်မှန်းနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် တရားစီရင် ရေးနယ်ပယ်မှာ စ
ကားပုံလို အများ သုံး စကားသံတစ်ခုတောင် ထွက်လာတယ်မဟုတ်
လား။ “တရားခံစကား သံတိုင်ကြား” တဲ့ ။

တွေးကြည့်လေလေ အတော်အမီပွယ်ထိရောက်လေပါ။

ဒါတင်မကသေးပါဘူး။ ထပ်ပြီး ကန့်သတ်ပြဋ္ဌာန်းထားပါတယ်။

သက်သေခံပုဒ်မ ၂၆ မှာ . . .

“ရဲထံတွင် အချုပ်ခံနေရာစဉ်တွင်း တရားခံ၏ ဖြောင့်ချက်ကို ၎င်း
ပေါ်တွင် သက်သေခံတင် ပြခြင်း မပြုရ” ဟု တင်းတင်းကြပ်ကြပ် ဥပ
ဒေက ပြဋ္ဌာန်းထားပြီးသားပါ။

ဒါပေမဲ့ . . . ဒါပေမဲ့ . . .

၁၉၉၁ ခုနှစ်မှာ စီရင်ထုံးတစ်ခု ပေါ်ထွက်လာခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၉၁ ခုနှစ်
တရားရုံးချုပ် စီရင်ထုံး စာမျက်နှာ ၆၃ မှာ ပါတဲ့ ပြည်ထောင်စုမြန်မာ
နိုင်ငံတော်နှင့် ဦးရဲနောင်ပါ (၂) စီရင်ထုံးပါ။

အမှုက မန္တလေးအရှေ့မြို့နယ်တရားရုံး၊ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အမှုကြီး အမှ

တ် - ၄၄၈/၈၅ တွင် တရားခံရဲနောင်၊ မြင့်ဦး (ခ) မြဦး (ခ) မောင်ဦးတို့ အပါအဝင် တရားခံ (၂၂) ဦးအပေါ် (၁၉၅၁) ခုနှစ် လက်နက်ဃာယီ ပြင်ဆင်ချက် အက်ဥပဒေပုဒ်မ - ၁၉ (က) နှင့် လက်နက်ဥပဒေပုဒ်မ - ၁၉ (က) အရ အလုပ်နှင့်ထောင်ဒဏ် (၃) နှစ်၊ မြင့်ဦး (ခ) မြဦးအပေါ် လက်နက်ဃာယီပြင်ဆင်ချက် အက်ဥပဒေပုဒ်မ - ၁၉ (က) အရ ထောင်ဒဏ် (၇) နှစ် ကျစေရန်နှင့် အခြားတရားခံများ လည်း ထောင်ဒဏ်အသီးသီး ကျခံစေရန် (၉-၁၁-၈၇) ရက်နေ့တွင် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည် ။

မြို့နယ်တရားရုံး၏ အမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့် ရဲအောင်က မန္တလေးတိုင်း၊ တရားရုံးသို့ ပြစ်မှု ဆိုင်ရာ အယူခံမှုအမှတ် ၃၂၆/၈၇ အရလည်းကောင်း၊ မြဦးက ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အယူခံမှုအမှတ် - ၃၀၃/၈၇ အရလည်းကောင်း အသီးသီးအယူခံ ဝင်ရောက်ကြသော်လည်း တိုင်းတရားရုံးက မြို့နယ် တရားရုံး၏ အမိန့်ကို အတည်ပြု၍ အယူခံလွှာများကို (၂၀-၁-၈၈) နေ့တွင် ပလပ်ခဲ့သည် ။

၎င်းတို့ (၂) ဦးက တိုင်းတရားရုံး၏ အမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့် ဗဟိုတရားရုံး (မန္တလေးရုံး ထိုင်) သို့ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ပြင်ဆင်မှုအမှတ် - ၆၄ (ခ) ၊ ၈၈ နှင့် ၆၁ (ခ) ၈၈ တို့ အရ အသီးသီးပြင်ဆင်မှု ဝင်ရောက်ကြရာ တရားရုံး၏ အမိန့်များကို ပယ်ဖျက်၍ ၎င်းတို့ နှစ်ဦးအား အမှုမှ အပြီးအပြတ်လွှတ် စေရန် (၁၃-၁၀-၈၉) နေ့တွင် ပြင်ဆင်အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည် ။

ထိုသို့ တရားခံရဲနောင်နှင့် မြင့်ဦး (ခ) မြဦးတို့ နှစ်ဦးအား တရားရုံးချုပ်က အမှုမှ အပြီးပြတ် လွှတ်ရာတွင် “တရားခံရဲနောင်နှင့် မြဦးတို့ အပေါ် အခြားသက်သေခံချက် တစ်စုံတစ်ရာမရှိဘဲ ၎င်းတို့ က တပ်မတော်ထောက်လှမ်းရေးရှေ့တွင် ထွက်ဆိုချက်တစ်ခုတည်းသာရှိသည် ။

တပ်မတော်ထောက်လှမ်းရေးတပ်ဖွဲ့ဝင်များ သည် ပြစ်မှုကျူးလွန်သူ

များကို ဖော်ထုတ်ဖမ်းဆီး ခွင့် ရှိသူများ ဖြစ်၍ ၎င်းတို့ ရှေ့တွင် ထွက်ဆို ဝန်ခံချက်သည် တပ်မတော် နည်းဥပဒေ - ၂၂ (၂) (၃) (၄) အရ စစ်ဘက် တရားရုံးတွင် သက်သေခံအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်သည် မှာ မှန်သော်လည်း သက်သေခံအက် ဥပဒေပုဒ်မ - ၂၄ အရ အရပ်ဘက်တရားရုံးတွင် သက် သေခံအဖြစ် အသုံးမပြုနိုင်ကြောင်း ပေါ်ပေါက် သည် ” ဟူ၍ သုံးသပ် ထားကြောင်း၊ ထိုသို့ တရားခံများအား အမှုမှ အပြီးပြတ်လွှတ်ရာတွင် သက်သေခံအက်ဥပဒေပုဒ်မ - ၂၄ ကို အခြေခံ၍ သုံးသပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး ယင်းသုံးသပ်ချက်သည် ဥပဒေ နှင့် ကိုက်ညီခြင်းမရှိဟု သဘောရရှိကြောင်းနှင့် အဆိုပါသုံးသပ်ချက်ကို ပြန်လည်စိစစ်နိုင်ရန်အ တွက် တရားသူကြီးချုပ်က တရားရုံးချုပ်စုံညီခုံရုံးဖြင့် အထူးအယူခံခုံရုံးမှ တင်ပြထားသည့်အတွက် တရား ရုံးချုပ် အထူးအယူခံခုံရုံးက ၎င်းအမှု အား ဆက်လက်စစ်ဆေးကြားနာခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီအမှုမှာ တရားရုံးချုပ် အထူးအယူခံခုံရုံးက ဆုံးဖြတ်ခဲ့တာက ဒီ လိုပါ။

“အမှုမှာ ၂၂-၁၂-၈၄ ရက်နေ့တွင် မိတ္ထီလာမှ မန္တလေးသို့ ထွက်ခွာ လာသော အမြန်ယာဉ် ဒတ်ဆန်းကား အမှတ် ၁/၇၅၈၈ ကို အကောက် ခွန်မှူး ဦးအောင်ဝင်းနှင့်အဖွဲ့က မသင်္ကာ၍ ရှာဖွေရာ ကားပေါ်တွင် ပါ လာသော သံသေတ္တာတစ်ခုအတွင်း ကျောပိုးအိတ်ဖြင့် ထည့်ထားသော တပ်မတော် သုံး ကျည်ဆန်အမျိုးမျိုးနှင့် ဗုံးတို့ ကိုတွေ့ရှိ၍ ယင်းပစ္စည်း များကို သယ်ဆောင်လာသူ တရားခံ ကြည်ထွန်း (ခ) အောင်သင်းထွန်း အပေါ် ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ လက်နက်ယာယီပြင်ဆင်ချက် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁ ၉ - က နှင့် လက်နက်အက်ဥပဒေ ၁၉ (က) အရ အရေးယူပေးရန် မန္တ လေးအရှေ့မြောက် မြို့နယ် ပြည်သူ့ရဲစခန်း အမှတ် (၃) မှ စခန်းမှူး ဦး ထွန်းလှအောင်က တိုင်ချက်ဖွင့်ရာမှ ပေါ်ပေါက် လာသော အမှုဖြစ်သည်

အဆိုပါ ဖမ်းဆီးရမိသော ပစ္စည်းများမှာ ၇၆၂ ကျည် (၅၀၀) တောင့်၊ ၃၀ ကာဘိုင်ကျည် (၇၁) တောင့်၊ ၄၄ မမခွင်းဗုံးသီး (၅) လုံး၊ ၂ လက်မခွင်းပြောင်းခွင်းဗုံး (၅)လုံး၊ ၅၁ မမခွင်းဗုံး (၂၂) လုံး၊ ၅၅ မမ ခွင်းဗုံး (၁၁) လုံး၊ သံသေတ္တာ (၁) လုံး စသည် တို့ ဖြစ်သည် ။

တရားခံရဲနောင်နှင့် မြင့်ဦး (ခ) မြဦးတို့ နှစ်ဦးအား အမှုမှ အပြီးအပြတ်လွှတ်စေရန် ပြင်ဆင် ချက်ချမှတ်ခဲ့သော တရားရုံးချုပ်၏ စီရင်ချက်၌ “တရားခံ” ကြည်ထွန်းသည် ယင်းတပ်မတော်သုံး စစ်လက်နက်ပစ္စည်းများကို ယူဆောင်လာစဉ် လက်ပူးလက်ကြပ် ဖမ်းဆီးရမိ၍ ၎င်းအပေါ်ပြစ်ဒဏ် ချမှတ်ခဲ့ခြင်းသည် အငြင်းပွားစရာမရှိပေ။

သို့သော် တရားခံရဲနောင်နှင့် မြင့်ဦးတို့ ကိုအပေါ် အခြားသက်သေခံတစ်စုံတစ်ရာမရှိဘဲ ၎င်းတို့ က တပ်မတော်ထောက်လှမ်းရေးရှေ့တွင် ထွက်ဆိုချက်တစ်ခုတည်းသာ ရှိသည် ။

တပ်မတော်ထောက်လှမ်းရေး အဖွဲ့ဝင်များ သည် ပြစ်မှုကျူးလွန်သူများကို ဖော်ထုတ်ဖမ်းဆီး ခွင့်ရှိသူများ ဖြစ်၍ ၎င်းတို့ ရှေ့ထွက်ဆိုဝန်ခံချက်များ သည် တပ်မတော်နည်းဥပဒေ ၂၂ (၂) (၃) (၄) အရ စစ်ဘက်တရားရုံးများ တွင် သက်သေခံအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်ကြောင်း ပေါ်ပေါက်သည် ။ x x x အပြစ်ဒဏ်ချမှတ်နိုင်လောက်သော သက်သေခံချက်မရှိဘဲ ၎င်းတို့ ကိုယ်တိုင် တပ်မတော်ထောက် လှမ်းရေးရှေ့တွင် ဝန်ခံထွက်ဆိုချက်များ သာရှိ၍ ဥပဒေအရ အပြစ်ပေးရန် မခိုင်လုံကြောင်းတွေ့ရှိရ သည် ” ဟူ၍ သုံးသပ်ထားသည် ။

အချင်းဖြစ် စစ်လက်နက်ပစ္စည်းများကို ဖမ်းဆီးရမိသော ၂၂-၁၂-၈၄ ရက်နေ့တွင် တရားခံ ရဲနောင်သည် ဒုအရာခံဗိုလ်အဖြစ် တိုက်ကြီးမြို့၊

ဂျိုးဖြူစခန်း အမှတ် (၁) တိုင်းဗဟိုလေ့ကျင့်ရေးတပ် သို့ ပြောင်းရွှေ့တာ ဝန်ထမ်းဆောင်နေသော အချိန်ဖြစ်သော်လည်း ထိုသို့ မပြောင်းရွှေ့ခင် က ၎င်းသည် မိတ္ထီလာမြို့အမှတ် (၃) လေ့ကျင့်ရေးတပ်တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်စဉ်က အချင်းဖြစ်ပွားပြီး ၅-၁၀-၈၃ နေ့ကျမှ စခန်း သို့ ပြောင်းရွှေ့သွားကြောင်း ပေါ်ပေါက်သည်။ ။ တရားခံမြင့်ဦး (ခ) မြဦး မှာ အချင်း ဖြစ်ပွားစဉ်က စစ်မှုထမ်းဟောင်းတစ်ဦးဖြစ်သည်။ ။ ၎င်းတို့ နှင့် ပူးတွဲပြီး ယခုအမှု၌ တရားစွဲဆိုခံရသူ များမှာ လက်ရှိစစ်မှုထမ်းနေ သူများ ၊ စစ်မှုထမ်းဟောင်းများ နှင့် အရပ်သားများ ပါဝင်ကြောင်း တွေ့ ရသည်။ ။

တရားခံရဲနောင်အား တပ်မတော်ထောက်လှမ်းရေးတပ်မှ တပ်ကြပ် အောင်ဝင်းရယူခဲ့သော စစ်ကြောချက်သက်သေခံ (င - ၂) တွင် “X X X ပွိုင့် ၃၀ ကျည် (၃၀) တောင့်ကျော်ကျော်ခန့် (အတိ အကျ မရေတွက် ထား) ကို ၁၉၈၄ ခုနှစ် (၆) လပိုင်းအတွင်း နောက်ဆုံးအပတ်တွင် မိတ္ထီ လာဈေး အတွင်းရှိ ဝင်းနိုင်ဦးအား မတွေ့သဖြင့် ၎င်း၏ မိန်းမဖြစ်သူ မ သန်းသန်းထံ၌ပင် ပေးအပ်ခဲ့မိပါသည်။ ။ ထို့နောက် (၇) ရက် ပွိုင့် ၃၀ ကျည် (၃၀)တောင့်အား ဈေးအသွားလမ်းကြိုသဖြင့် ဝင်းနိုင်ထံပေးရန် ယူဆောင်သွားခဲ့ရာတွင် လည်း မသန်းသန်းနှင့်တွေ့ရှိရပြီး ဝင်းနိုင်ဦး အား ပေးပါရန်နှင့် နောက်ထပ် မရနိုင်တော့ကြောင်းပြော၍ ပေးခဲ့မိပါ သည်။ ။

ယင်းကဲ့သို့ ၎င်းတို့ ထံပေးအပ်ခဲ့မိသော ပွိုင့် ၃၀ ကျည်ဆန်များ နှင့် ပတ်သက်၍ ဝင်းနိုင်ဦးထံ မှ လည်းကောင်း၊ မသန်းသန်းထံမှ လည်း ကောင်း၊ ငွေတစ်ပြားတစ်ချပ်နှင့် အခြားပစ္စည်းများ ပြန်လည်ရယူခဲ့ခြင်း မရှိပါ” ဟူ၍ ထွက်ဆိုထားသည်။ ။

အလားတူပင် တရားခံ မြင့်ဦး (ခ) မြင့်ဦး၏ စစ်ကြောချက်သက်သေခံ (ဈ - ၂) တွင် “X X X ကျွန်တော်သည် မိတ္ထီလာသို့ မောင်ထွန်း (ခ) လ တွန်း (ခ) ဇော်ထွန်းနှင့် တတိယအကြိမ် သွားရောက် ၍ ဝင်းနိုင်ဦး၊ မသန်းသန်းတို့ ထံမှ စစ်ဝတ်ပစ္စည်းနှင့် ခဲယမ်းများ ဝယ်ယူရန် ၎င်းတို့ ၏ အိမ်၌ပင် တည်းခိုခဲ့ကြသည် ။

ယင်းအခေါက်တွင် ဝင်းနိုင်ဦး၊ မသန်းသန်းတို့ ထံမှ ၇.၆ ကျည် (၁၀၀၀) တောင့်နှင့် တောစီးဖိနပ် အရံ (၁၀၀) ရရှိပါသည် ။ X X X ၎င်းအခေါက်တွင် ဝင်းနိုင်ဦး၊ မသန်းသန်းတို့ ထံမှ (၄၀) မမ ဗုံးသီးအလုံး (၄၀) နှင့် ၉ မမကျည် (၁၀၀) တောင့် ဝယ်ယူရရှိခဲ့ပြီး ဟိုပင်မလီစွတ်သို့ မီးရထားဖြင့် ပြန်ခဲ့ပါသည် ။ ပါရီလာသည့် (၄၀) မမဗုံးသီးအား (၆၀/-) နှုန်းဖြင့် (၂၄၀၀/-)၊ ၉ မမကျည် အား (၄) ကျပ်နှုန်းဖြင့် (၄၀၀/-) ကို ဇော်နောင်ထံ ပေးအပ်ပါသည် ” ဟူ၍ ထွက်ဆိုထား သည် ။

ပူးတွဲတရားခံတစ်ဦးဖြစ်သူ စစ်မှုထမ်းဟောင်း ဝင်းနိုင်ဦးအား တပ်မတော်ထောက်လှမ်းရေး မှ တပ်ကြပ်ကြီးအောင်မင်း ရယူခဲ့သော စစ်ကြောချက် (သက်သေခံအမှတ် ဆ - ၁)တွင် “တပ်ကြပ် ကြီးရဲနောင်သည် လကရ (၃) တပ်ခွဲ (၄) မှ ဖြစ်ပြီး ၁၉၈၃ ခုနှစ်၊ ဇွန်လတွင် ကျွန်တော့်ဇနီးအား ကာဘိုင်ကျည် (၃၀) တောင့် ထုတ်ပေးပါသည် ။ ကျွန်တော်မှ ငွေဘယ်လောက်လဲဟု မေးရာ နောက် တစ်နေ့မှ လာယူမည်ဟု ပြောပြီး ပြန်သွားပါသည် ။ X X X နောက်တစ်နေ့တွင် ဆရာကြီးရဲနောင် ယူနီဖောင်းဖြင့် ရောက်ရှိ လာပြီး ငွေ (၅၀၀) ကျပ် တောင်းပါသည် ” ဟူ၍ ထွက်ဆိုထားသည် ။

ဝင်းနိုင်ဦး၏ ဇနီးဖြစ်သူ မသန်းသန်း၏ စစ်ကြောချက် (သက်သေခံအမှတ် ၈ - ၂)တွင် “၁၉၈၃ ခုနှစ်၊ ဇွန်လထဲတွင် တပ်ကြပ်ကြီးရဲနောင်က

ဈေးသို့လိုက် လာပြီး ပွိုင့် (၃၀) ကာဘိုင်ကျည် (၃၀) တောင့်အား ရဲဘော်
သစ် (၃)ယောက်နှင့်အတူ လာပေးသွားပါသည်။ ။ x x x နောက်တစ်
နေ့တွင် တပ်ကြပ်ကြီး ရဲနောင်ဆိုင်သို့ လိုက် လာပြီး ကိုဝင်းနိုင်ဦးထံမှ
နောက်မှ ပစ္စည်းပို့ပေးမယ်ဟု ပြောပြီး ငွေ (၅၀၀) ကျပ် ယူသွားပါသည်
။

ဇူလိုင်လကုန်ခါနီးတွင် ပွိုင့် (၃၀) ကာဘိုင်ကျည် (၁၅၀) တောင့်အား
ကျွန်မထံ လာပေးသွား ပါသည်။ ။ ကျွန်မရှိစဉ် ကိုဝင်းနိုင်ဦးထံမှ ငွေ (၃၀
၀) ကျပ် ထပ်မံယူသွားခဲ့ပါသည်။ ” ဟူ၍ လည်း ကောင်း၊ “မြင့်ဦးနှင့်
မောင်ထွန်းမှာ တစ်ဖွဲ့တည်းဖြစ်ပါသည်။ ။ ၎င်းတို့ ကို ရောင်းချခဲ့သော
ကျည် အရေအတွက်မှာ ၇.၆၂ ကျည် (၅၁၄၀) တောင့်၊ ကာဘိုင်ကျည် (၇
၈)တောင့်၊ ၄၀ မမဗုံးကျည် (၉၅)လုံး၊ ၉ မမကျည် (၂၅၀) တောင့်၊ ၅၁ မ
မ (၂၈)လုံး၊ ၂ လက်မစိန်ပြောင်းဗုံးသီး (၅)လုံး၊ ရိုင်ဖယ် ကျည် (၃၂၅)
တောင့်၊ အီနာဂါ ဗုံးသီး (၅)လုံးတို့ ဖြစ်ပါသည်။ ။ x x x ကျွန်မအထင် (၁၀)
ခေါက် ထက်မနည်းရှိမည်ထင်ပါသည်။ ” ဟူ၍ ထွက်ဆိုထားသည်။ ။

ခြုံငုံသုံးသပ်သော် တရားခံရဲနောင်နှင့် မြင့်ဦးတို့ အပေါ် ငြိစွန်းနေ
သောအချက်မှာ တပ်မတော် ထောက်လှမ်းရေးတပ်ကြပ်ရှေ့တွင် ၎င်းတို့
နှင့် ပူးတွဲတရားခံများမှ ၎င်းတို့ နှစ်ဦးနှင့် ဆက်သွယ်ပြီး ပြစ်မှုကျူးလွန်
ထားပုံ ထွက်ဆိုထားသော စစ်ကြောချက်များ ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ။

သက်သေခံဥပဒေပုဒ် ၂၄ တွင် အောက်ဖော်ပြပါအတိုင်း ပြဋ္ဌာန်း
ထားသည်။ ။

“တရားခံတစ်ဦးသည် အခွင့်အာဏာရှိသူ တစ်ဦးတစ်ယောက်က
သွေးဆောင်၍ သော် လည်းကောင်း၊ ခြိမ်းခြောက်၍
သော်လည်းကောင်း၊ ကတိထား၍ လည်းကောင်း၊ ဖြောင့်ဆိုခဲ့ရပြီး ယင်း

သို့ သွေးဆောင်ခြိမ်းခြောက် ကတိထား၍ လည်းကောင်း၊
ဖြောင့်ဆိုခဲ့ရပြီး ယင်းသို့ သွေးဆောင် ခြိမ်းခြောက်
ကတိထားခြင်းကြောင့် ၎င်းအတွက်အမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အကျိုးခံစားရမ
ည်။ ဘေးအန္တရာယ်လွတ်ကင်းလိမ့်မည်ဟု တရားခံယူဆနိုင်ရန် လုံ
လောက်ကြောင်း တရားရုံးက ထင်မြင် လျှင် တရားခံ၏ ဖြောင့်ချက်သ
ည် သက်သေခံမဝင်” ဟူ၍ ပြဋ္ဌာန်းထားသည် ။

ရှေ့နေချုပ်ရုံးအတွက် လိုက်ပါသော ညွှန်ကြားရေးမှူးက တရားခံ
တစ်ဦးစီ၏ တပ်မတော် ထောက်လှမ်းရေးထံတွင် အစစ်ခံချက်များ သ
ည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ကွင်းဆက်မိ၍ ပြစ်မှုကို ပူးပေါင်း ကျူးလွန်ကြသည်
မှာ ပေါ်လွင်ကြောင်း၊ ယခုအမှုတွင် သက်သေခံအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၄ ၌
ပါရှိသော သွေးဆောင်ခြင်း၊ ခြိမ်းခြောက်ခြင်း၊ ကတိပြုခြင်း စသည့် အ
ချက်အလက်တို့ ကြောင့် တရားခံများက ဝန်ခံထွက်ဆိုရသည် ဆိုလျှင် ခို
င်လုံသောအထောက်အထားဖြင့် ပေါ်လွင်ထင်ရှားအောင် တင်ပြသည်
ကို မတွေ့ရကြောင်းနှင့် ဤအထူးအယူခံကို ခွင့်ပြုပြီး အယူခံတရားခံနှ
စ်ဦးအား ပြစ်ဒဏ်ပေးသင့် ကြောင်းဖြင့် တင်ပြလျှောက်ထားသည် ။

အယူခံတရားခံရဲနောင်၏ အကျိုးဆောင်က တပ်မတော်နည်းဥပဒေ
ပုဒ်မ ၂၂ သည် စွဲချက် များကို စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းနှင့် စစ်တရားရုံးဖြင့်
အမှုများကို စစ်ဆေးစီရင်များ တွင် လိုက်နာရမည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်ဖြစ်ပြီး
တပ်မတော်ထောက်လှမ်းရေးအဖွဲ့ ရှေ့မှောက်တွင်
ဝန်ခံထွက်ဆိုချက်များ သည် ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များ နှင့်
သက်ဆိုင်ခြင်းမရှိကြောင်း၊ တရားရုံးချုပ်သည် သက်သေခံအက်ဥပဒေပု
ဒ်မ ၂၄ ကို အခြေခံသုံးသပ်၍ အယူခံတရားခံရဲနောင်အား အမှုမှ အပြီး
အပြတ်လွှတ်ခြင်းသည် ဥပဒေနှင့် ညီညွတ်ကြောင်းဖြင့် တင်ပြလျှောက်
လဲသည် ။

အယူခံတရားခံရဲနောင်နှင့် မြဦး (ခ) တို့ အပြင် ပူးတွဲတရားခံများ ဖြစ်ကြသော ဝင်းနိုင်ဦးနှင့် ၎င်း၏ ဇနီးဖြစ်သူ မသန်းသန်းတို့ မှာ တပ်မတော်ထောက်လှမ်းရေးအဖွဲ့ဝင်ရှေ့တွင် ပြစ်မှုကျူးလွန် ကြပုံများကို ကွင်းဆက်မိမိဖြင့် အစစ်ခံထားကြခြင်းမှာ သက်သေခံအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၄ တွင် ဖော်ပြ ထားသော သွေးဆောင်ခြင်း၊ ခြိမ်းခြောက်ခြင်း၊ ကတိပြုခြင်းတို့ ပြုလုပ်ကြောင်း ပေါ်လွင်ထင်ရှား ခြင်းမရှိသည့်အတွက် ၎င်းတို့ က တပ်မတော်ထောက်လှမ်းရေးအဖွဲ့ဝင်ထံတွင် ပေးခဲ့သော စစ်ကြော ချက်များကို လက်မခံနိုင်စရာ အကြောင်းမရှိချေ။

ဤအခြေအနေများ အရ ရဲနောင်နှင့် မြင့်ဦး (ခ) မြဦးတို့ နှစ်ဦးအား အမှုမှ အပြီးအပြတ် လွှတ် စေရန် ပြင်ဆင်မှုများ ၌ ချမှတ်ခဲ့သော တရားရုံးချုပ်၏ အမိန့်များမှာ မှန်ကန်သည် ဟု မဆိုနိုင်ချေ။

သို့ဖြစ်၍ တရားရုံးချုပ် (မန္တလေးရုံးထိုင်) ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အမှတ် ၆၁ (ခ)/၈၈ နှင့် ၆၄ (ခ) ၈၈ တို့ တွင် ရဲနောင်နှင့် မြင့်ဦးနှစ်ဦးအား အမှုမှ အပြီးအပြတ်လွှတ်စေရန် ချမှတ်ခဲ့သော ၁၃-၁-၈၉ နေ့တွင် အမိန့်ကိုပယ်ဖျက်၍ ရဲနောင်ပေါ်လက်နက်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၉ (က) အရ အလုပ်နှင့်ထောင် ၁၀ (၇) နှစ်ကျခံစေရန် ချမှတ်ခဲ့သော ၉-၁၀-၈၇ နေ့စွဲပါ မန္တလေးရှေ့မြောက် မြို့နယ်တရားရုံး၏ အမိန့်ကို အတည်ပြုခဲ့သော ၂၀-၁-၈၈ နေ့စွဲပါ အမိန့်များကို ပြန်လည်အတည်ပြုကြောင်း အမိန့်ချ မှတ်လိုက်သည် ။

အမှုအတွင်း အချုပ်ခံခဲ့ရသော ကာလနှင့် ထောင်ကျခံခဲ့သော ကာလတို့ ကို အပြစ်ဒဏ်မှ ထုတ်နုတ်ကျခံစေရမည်။

*

ဥပဒေ . . . ဥပဒေ။ အဲဒါလည်း မြန်မာနိုင်ငံမှာ အဆင့်အမြင့်ဆုံး တ

ရားရုံးက စီရင်ဆုံးဖြတ် သုံးသပ်ခဲ့တဲ့ ဥပဒေပါ။

အကျိုးဆက်က အဲဒီစီရင်ထုံး ထွက်ပေါ်လာပြီးတဲ့ နောက်ပိုင်းမှာ အဲဒီစီရင်ထုံးကို ဥပဒေ ဝန်ထမ်း တော်တော်များများက လက်ကိုင်တုတ်သဖွယ် အသုံးပြုပြီးတော့ တရားရုံးတွေမှာ ပျော်ပျော် ပါးပါး အားကိုးတကြီး လက်ကိုင်ထားပြီး လျှောက်လဲတင်ပြလာကြတယ်။

တရားသူကြီးများကလည်း တရားခံတွေအပေါ် လက်ရဲဇက်ရဲထောင်ဒဏ်တွေ များများ ပေးရ မှာ ဝန်မလေးသလို ဖြစ်လာပါတယ်။ သိခဲ့ကြတဲ့ အတိုင်း တရားရုံးကချမှတ်တဲ့ ထောင်ဒဏ်တွေက မကြားဝံ့မနာသာပါ။

*

အဲဒီတော့ ဟိုတုန်းက . . . ဟိုတုန်းက . . . အမှုလေးတစ်ခုကို သတိရမိတယ်။

အဲဒါက ဟိုး . . . ကိုလိုနီခေတ်ကပါ။

ထောင်ကျတာကို မြတ်မြတ်နိုးနိုး ခံယူချင်တဲ့ နိုင်ငံရေးသမားထောင်ကျခံချင်တဲ့ နိုင်ငံရေး သမားတစ်ယောက်အကြောင်းနဲ့ တရားဥပဒေဆိုတာ ဘယ်လောက်ခိုင်မာတယ်၊ ဘယ်လောက် မှန်ကန်တယ်ဆိုတာ ပြချင်တဲ့ တရားဥပဒေ ဘက်တော်သား ဂုဏ်သိက္ခာရှိတဲ့ တရားသူကြီး တစ်ယောက်အကြောင်း။

အဲဒါကတော့ "Trials in Burma" "မြန်မာပြည်တွင် စစ်ဆေးခဲ့သော အမှုအခင်းများ စာအုပ်"၊ အဲဒီစာအုပ်က အဲဒီအချိန်က တရားသူကြီးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့တဲ့ စာရေးဆရာ (Maurice Collis) က ရေးထားတဲ့ စာအုပ်၊ လူထုဒေါ်အမာလည်း ဘာသာပြန်ထားပါ

တယ်။

အဲဒီစာအုပ်မှာ ပါတဲ့ အမှုလေးတစ်ခုက -

*